

SENAT DE BELGIQUE BELGISCHE SENAAAT

SEANCE EXTRAORDINAIRE DE 1961

SEANCE DU 13 JUILLET 1961

Proposition de loi complétant les dispositions du Code civil en matière de tutelle.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La protection de l'enfance fait l'objet de nombreuses dispositions légales et un certain nombre d'institutions, tant officielles que privées, s'occupent des personnes âgées de moins de 21 ans.

Ainsi, les lois sur les contrats de travail et d'emploi autorisent le juge de paix à intervenir, sur la réquisition d'un proche parent ou même d'un voisin, lorsque le mineur qui travaille, n'est pas entretenu décemment par les parents percevant le salaire.

La tutelle de l'orphelin est bien organisée en ce qui concerne la défense de ses intérêts matériels. Le juge de paix, qui préside le conseil de famille, a des pouvoirs très étendus dans ce domaine et c'est très bien.

L'enfance délinquante aussi fait l'objet de soins et l'on tente de reclasser les jeunes qui ont eu des démêlés avec la justice.

Cependant, notre législation demande à être complétée, en ce qui concerne certaines catégories d'enfants mineurs, parce qu'elle s'inquiète peu de la garde journalière et de l'éducation de ces enfants, le Code civil ne s'en occupant pas suffisamment; aussi le moment est-il venu de revoir ou de compléter certaines dispositions.

Ne serait-il pas indiqué de faire la distinction entre les intérêts matériels et l'éducation morale des enfants mineurs et orphelins?

BUITENGEWONE ZITTING 1961

VERGADERING VAN 13 JULI 1961

Voorstel van wet tot aanvulling van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de voogdij.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De jeugd wordt beschermd door talrijke wettelijke voorzieningen en een bepaald aantal instellingen, zowel officiële als particuliere, houden zich bezig met de jonge mensen van minder dan 21 jaar oud.

Zo bij voorbeeld kan de vrederechter krachtens de wetten betreffende de arbeidsovereenkomst voor arbeiders en voor bedienden, op vordering van een nabestaande of zelfs van een gebuur, ingrijpen wanneer een minderjarige die werkt, niet behoorlijk onderhouden wordt door de ouders, die zijn loon ontvangen.

De voogdij over de wezen is voortreffelijk geregeld wat de behartiging van hun stoffelijke belangen betreft. De vrederechter, die de familie-raad voorziet, heeft op dit gebied een zeer ruime bevoegdheid, en dit is uitstekend.

Ook voor de delinkwente jeugd wordt gezorgd en men poogt de jeugdigen die met het gerecht hebben te maken gehad, te reclasseren.

Niettemin moet onze wetgeving worden aangevuld ten aanzien van bepaalde categorieën van minderjarigen, want zij besteedt weinig aandacht aan de dagelijkse bewaring en de opvoeding van die kinderen, omdat het Burgerlijk Wetboek daarin niet voldoende heeft voorzien; de tijd is dan ook gekomen om sommige bepalingen ervan te wijzigen of aan te vullen.

Zou het niet goed zijn een onderscheid te maken tussen de stoffelijke belangen en de opvoeding van de minderjarigen en de wezen?

La loi du 30 avril 1958 supprime l'inégalité de l'épouse survivante en matière de tutelle ; mais la confusion continue à exister entre d'une part la gestion des biens et, d'autre part, la garde et l'éducation des enfants sous tutelle.

Les enfants élevés au foyer d'un beau-père ou d'une belle-mère, souffrent, généralement, de cette situation à l'âge critique, quelles que soient les qualités de ces personnes. Mais il arrive aussi que l'époux survivant se remarie avec un conjoint qui, pour des raisons morales, n'est pas désigné pour élever les orphelins.

L'époux survivant non remarié a le droit de tutelle. Il peut cependant être dans l'impossibilité matérielle ou morale d'élever ses enfants, soit que ses occupations laissent trop de loisirs aux mineurs, soit que sa vie privée ne soit pas un exemple.

De pareilles considérations ne peuvent faire l'objet de dispositions législatives, elles doivent, comme les présomptions, être laissées à l'appréciation des magistrats, mais ces considérations ne peuvent être d'ordre religieux.

La présente proposition de loi tend à compléter les dispositions du Code civil en y ajoutant des dispositions protégeant les intérêts moraux des mineurs orphelins en faisant la distinction entre la tutelle matérielle et la tutelle morale.

H. LAHAYE.

Proposition de loi complétant les dispositions du Code civil en matière de tutelle.

Article Unique.

Il est ajouté au Livre Ier, Titre X du Code civil, un chapitre IIbis « De la garde des enfants mineurs », dont les dispositions sont les suivantes :

Article 475² : En cas de décès de l'un des époux et sans préjudice des dispositions du chapitre II précédent, la garde des enfants mineurs peut être retirée à l'époux survivant :

1 — en cas de non-remariage, si pour des raisons morales, il serait dangereux de lui confier ou de lui laisser cette garde ;

De wet van 30 april 1958 heeft een eind gemaakt aan de ongelijke behandeling van de overlevende echtgenote inzake voogdij, maar er blijft verwarring heersen tussen het beheer van de goederen aan de ene kant en de bewaring en de opvoeding van de onder voogdij staande kinderen aan de andere kant.

Kinderen die bij een stiefvader of stiefmoeder worden grootgebracht, lijden doorgaans onder deze toestand in hun kritieke leeftijd, hoe goed zij overigens ook behandeld mogen worden. Maar het gebeurt ook dat de overlevende echtgenoot hertrouwt met iemand die moreel niet de geschikte persoon is om de wezen groot te brengen.

Wanneer de overlevende echtgenoot niet hertrouwd is, is hij van rechtswege voogd over de kinderen. Maar hij kan ook in de materiële of morele onmogelijkheid verkeren om ze groot te brengen, of wel omdat hij het te druk heeft om zich voldoende bezig te houden met zijn minderjarige kinderen, of wel omdat hij zelf geen voorbeeldig leven leidt.

Dergelijke overwegingen kunnen natuurlijk niet in een wet worden neergelegd, maar moeten evenals de vermoedens ter beoordeling staan van de rechter ; zij mogen echter niet van godsdienstige aard zijn.

Dit voorstel van wet strekt tot aanvulling van het Burgerlijk Wetboek met bepalingen ter bescherming van de morele belangen van de minderjarige wezen, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de materiële en de morele voogdij.

Voorstel van wet tot aanvulling van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de voogdij.

Enig Artikel.

Aan Boek I, Titel X, van het Burgerlijk Wetboek wordt, onder het opschrift « Bewaring van de minderjarige kinderen » een Hoofdstuk IIbis toegevoegd, waarvan de artikelen luiden als volgt :

Artikel 475² : Bij overlijden van een van de echtgenoten kan de bewaring van de minderjarige kinderen, onverminderd het bepaalde in het vorenstaande Hoofdstuk II, aan de overlevende echtgenoot worden ontnomen :

1 — ingeval deze niet hertrouwt, indien het op morele gronden gevaarlijk is hem die bewaring op te dragen of te laten ;

2 — en cas de mariage, si le nouveau conjoint ne présente pas ou ne présente plus des garanties suffisantes ou si une cause morale ne le désigne pas pour élever les enfants d'un autre lit.

Article 475' : Les raisons, causes ou motifs qui peuvent être invoqués en vertu de l'article précédent, sont laissés à l'appréciation du magistrat. Toutefois, ces raisons, causes ou motifs ne peuvent être d'ordre religieux.

Article 475' : La demande de retrait de la garde des enfants mineurs est introduite auprès du juge de paix, présidant le conseil de famille, à la requête :

- 1 — d'un membre de ce conseil ;
- 2 — d'un proche parent des enfants non membre du dit conseil ;
- 3 — d'un tiers pouvant justifier d'une cause suffisante.

Article 475' : Le juge de paix instruit la demande, prend avis du conseil de famille et décide de la conservation ou du retrait de la garde des enfants mineurs par le survivant des père et mère.

En cas de retrait, il confie la garde à la ou aux personnes physiques ou morales qu'il estime aptes à remplir cette mission. Il fixe les aliments à charge du survivant des père ou mère.

Article 475'' : La décision du juge de paix sera signifiée aux parties lesquelles peuvent interjeter appel de la décision devant le tribunal de 1ère instance dans la quinzaine de la signification.

Article 475' : L'action en retrait de garde des enfants mineurs peut être introduite à n'importe quelle époque au cours de la minorité. La décision coulée en force de chose jugée est toujours révoquée à la suite d'une nouvelle procédure, notamment lorsque la cause du retrait n'existe plus ou si la personne désignée est dans l'impossibilité de remplir sa mission.

Article 475' : Les dispositions du présent chapitre ne retirent pas le droit de visite au père ou à la mère. L'exercice de ce droit est réglé en accord avec le juge de paix.

H. LAHAYE.
L. MERCHIERS.
P. DESCAMPS.
N. HOUGARDY.
E. GILSON.
E. VAN CAUTEREN.

2 — ingeval hij wel hertrouwt, indien de nieuwe echtgenoot niet of niet meer voldoende waarborgen biedt, dan wel op morele gronden niet de aangewezen persoon is om de kinderen uit een ander huwelijk groot te brengen.

Artikel 475' : De redenen, oorzaken of gronden die krachtens het vorige artikel kunnen worden aangevoerd, staan ter beoordeling van de rechter. Die redenen, oorzaken of gronden mogen evenwel niet van godsdienstige aard zijn

Artikel 475' : De eis tot ontneming van de bewaring van de minderjarige kinderen wordt bij de vrederechter, voorzitter van de familieraad, ingediend ten verzoeken van :

- 1 — een lid van die raad ;
- 2 — een nabestaande van de kinderen die geen lid is van die raad ;
- 3 — een derde die van een voldoende rechtsgrond kan doen blijven.

Artikel 475' : De vrederechter onderzoekt het verzoek, wint het advies in van de familieraad en beslist of de bewaring van de minderjarige kinderen aan de langstlevende van de ouders wordt gelaten of hem ontnomen wordt.

In geval van ontneming draagt hij de bewaring van het kind op aan de natuurlijke of rechtspersoon of -personen die hij geschikt acht om die taak te vervullen. Hij bepaalt het bedrag van het onderhoudsgeld dat ten laste komt van de langstlevende van de ouders.

Artikel 475'' : De beslissing van de vrederechter wordt betekend aan partijen, die binnen 15 dagen na de betekening van de beslissing in hoger beroep kunnen komen bij de rechtbank van eerste aanleg.

Artikel 475' : De vordering tot ontneming van de bewaring van de minderjarige kinderen kan op elk tijdstip van de minderjarigheid worden ingesteld. Een in kracht van gewijsde gegane beslissing kan steeds worden herroepen na een nieuwe procedure, onder meer wanneer de grond van de ontneming niet meer bestaat of wanneer de aangewezen persoon in de onmogelijkheid is zijn taak te vervullen.

Artikel 475' : De bepalingen van dit Hoofdstuk ontnemen aan de vader of de moeder niet het recht van bezoek. De uitoefening van dit recht wordt in overeenstemming met de vrederechter geregeld.